

K O M E N T Á Ř

k ročnímu výkazu o knihovně za rok 2013

Městská knihovna Dačice je univerzální veřejnou knihovnou zřízenou Městem Dačice. Je knihovnou pověřenou výkonem regionálních funkcí pro část okresu Jindřichův Hradec. Podrobný komentář ke standardům výkonu regionálních funkcí za rok 2013 je zpracován samostatně.

Činnost a služby knihovny byly zaměřeny na následující priority:

- **Knihovna oslavila řadou akcí a happeningem s novým českým rekordem (Co nejvíce lidí s knížkou v ruce na jednom místě – 1252 čtenářů) sto dvacet let od svého založení.**
- **Realizovali jsme klíčové aktivity: KNIHOVNA JAKO OÁZA SLUŽEB** - celoživotní učení, veřejné služby a služby pro zdravotně postižené občany, kulturní a vzdělávací programy se vztahem ke knize a k rozvoji komunity. Jsme konzultačním střediskem pro virtuální univerzitu třetího věku České zemědělské univerzity v Praze.
- Z koncepce rozvoje knihovny do roku 2015 vyplývá hlavní limitující činitel rozvoje služeb = **nedostatek místa pro dokumenty i uživatele**. Trvale se snažíme upozorňovat na jedinou a největší překážku, která určuje limity pro rozvoj služeb knihovny a tou je nedostatek místa.

PROJEKTY 2013:

- **OSLAVILI JSME 120 LET KNIHOVNY řadou akcí:** v březnu prezentací nové služby – tematických kufříků pro děti, nabídli jsme čtenářům k zapůjčení čtečku e-knih Kindle Paperwhite, prezentovali jsme moderní online katalog Carmen. Během Dne pro knihovnu jsme ve spolupráci se všemi školami ve městě a s širokou veřejností připravili a realizovali HAPPENING – Co největší počet lidí s knížkou v ruce na jednom místě, který máme zapsaný i v české databázi Muzea rekordů v Pelhřimově. Sešlo se 1 252 lidí. Po celý den probíhaly v parku Pod lipkami koncerty a divadla dačického mládí a výstava Knihovna v noci. Na podzim jsme nabídli veřejnosti 12+0 akcí: vydání Bibliografie Dačicka a Slavonicka – autor J. Kubíček, ve spolupráci s Moravskou zemskou knihovnou v Brně, autorské čtení J. Hájíčka, K. Tučkové, J. Lebedy, dílny aj.
- Účastníme se celostátních knihovnických akcí: Březen – Měsíc čtenářů či Týden knihoven.
- **SEJDEME SE V KNIHOVNĚ** - autorská čtení, přednášky, cestovatelé, ochrana životního prostředí (přednášky o Moravské Dyji, Na ryby do Kanady), vzdělávání - **základy práce s PC**, pořady pro Dům s pečovatelskou službou, autorská čtení – I. Březinová, L. Hrdlička, L. Lomová, Indie, výstavy v minigalerii na schodech (práce dětí ze ZŠ v Dačicích, 120 let knihovny, Knihovna v noci aj.)
- **Knihovní fondy pro nevidomé a slabozraké** – zájem o službu je setrvalý, ve fondu máme celkem 340 zvukových knih, odkaz na webu knihovny.
- **Přispívaly jsme svými katalogizačními záznamy do Souborného katalogu ČR a podílely jsme se na zpracování národního souboru autorit.**
- **DĚTSKÉ ODDĚLENÍ** – Škola naruby aneb Celé Česko čte dětem (Jan Lebeda), Už jsem čtenář aneb Knižka pro prvňáčka, pasování na rytíře řádu čtenářského (ve spolupráci s Tyláčkem a St. zámekem v Dačicích), karta pro prvňáčka, setkání se spisovatelem (J. Lebeda, autorka komiksů), besedy o knihách a lekce knihovnicko-informační výchovy pro základní školy, návštěvy dětí ze speciální školy. Dětské oddělení má na webu knihovny své stránky: <http://www.mkdac.cz/detske/>

Standardy a benchmarking – většinu ukazatelů splňujeme s výjimkou plochy a studijních míst pro uživatele.

		Standard/benchmarking - medián	Dačice
Knihovní fond	Obnova knihovního fondu – KF - (částka v Kč na obyvatele na nákup KF za rok)	30-45 Kč	34,- Kč
Studijní místa	Studijní místa pro uživatele knihovny	20 až 28	20
Knihovna	Plocha knihovny určená pro uživatele	Nejméně 60m2 na 1000 obyvatel	43 m
	Provozní doba knihovny pro veřejnost	28 – 40 hodin týdně	34
Webová stránka	Vlastní webová stránka knihovny	ANO	ANO
Uživatelé do 15 let	% uživatelů do 15 let z celkového počtu uživatelů	31,72%	35,5%
Čtenáři	Registrovaní čtenáři - % z obsluhované populace	16,59	19,1
	Registrovaní čtenáři do 15 let - % z obsluhované populace mládeže do 15 let	39,61	48,51
	% nákladů na pořízení knihovního fondu z celkových provozních nákladů	11,48	15,08

I. KNIHOVNÍ FOND

	Stav k 31. 12. 2012	Přírůstky 2013	Úbytky 2013	Stav k 31. 12. 2013
Vlastní fond MěK	31 140 k.j.	1 659	2 821	29 978 k. j.
Fond RF	9 263	673	1 209	8 727
Fond Měk celkem	40 403			38 705
Obrat KF	2,57			2,59
Fond neprofi	26 747			25 780
Sumář celkem	67 150			64 485

- **Knihovní fond městské knihovny** se skládá z fondu knih, zvukových knih, periodik a CD-ROMů. Pátým rokem jsme budovali fond **ZVUKOVÝCH KNIH (275 sv. ZK)**. Důležitým dílčím fondem je **fond regionální literatury**. Knihovní fond knih je tvořen fondem městské knihovny včetně fondu poboček a výměnným fondem pro obsluhované základní knihovny.
- Na nekomerční tituly české literatury využíváme dotaci Česká knihovna.
- **Prostředky na doplňování knihovního fondu** novými tituly se nezvyšují. Čtenáři požadují především novinky, ze starší produkce trvá zájem o doporučenou četbu. NEDOSTATEK PROSTOR NAVÍC NEUMOŽŇUJE VÝRAZNÉ ROZŠÍŘOVÁNÍ FONDU, KNIHY NENÍ KAM DÁVAT. Při doplňování využíváme nejrozumnějších slev, nákup přes internet, který jednoznačně převažuje nad ostatními (internetová knihkupectví Kosmas, Portál aj.), zlevněné knihy, místní knihkupectví.
- **Přírůstky knih a brožur:** do fondu městské knihovny přibylo 1.344 knih a 34 ZK. Průměrná **cena knihy 2013 je 177,- Kč** (155,-Kč/2010 a 2011, 182,-Kč/2009, 143,- Kč/2007, 2012/166,- Kč).
- Knihy jsou zpracovávány podle angloamerických katalogizačních pravidel AACR2 s využitím sdílené katalogizace z internetu. Knihovní systém Clavius. Městská knihovna se od roku 2008

podílí na zpracování národního souboru autorit a využívá sdílenou katalogizaci z NK ČR, čímž se zlepšuje kvalita katalogizačních záznamů.

- **Odpisy:** v roce 2013 byly odepisovány především opotřebované, špinavé a poškozené tituly ze skladu. Sklad byl v tomto roce opraven, takže jej bylo nutné kompletně vystěhovat a v souvislosti s tím byla provedena důkladná aktualizace. Z výměnného fondu byly vyřazovány opotřebované knihy a knihy s koncem monopolu (sdružené prostředky obcí, starší tituly převedeny do fondu obecních knihoven).
- **Výměnný fond** – krajská dotace na nákup fondu v rámci regionálních funkcí umožňuje dostatečné doplňování tohoto fondu nákupem knih a periodik. Rovněž díky sdruženým prostředkům obcí byl tento výměnný fond významně rozšířen – o **673 svazků**.
- **Pobočky:** knihovna se stará celkem o 5 poboček (Bílkov, Dolní Němčice, Chlumec, Malý a Velký Pěčín,). Knihovníci půjčují 1 hodinu týdně - Chlumec, Malý Pěčín a D. Němčice – 1,5, Bílkov, Velký Pěčín – 2 výpůjční hodiny týdně). Po skončení projektu PIK zajistilo připojení 4 poboček na Internet město tím, že potřebné prostředky přidalo do rozpočtu knihovny. Knihy a periodika si doplňují a vyměňují prostřednictvím výpůjček z fondu knihovny. Vlastní fond poboček je uložen v Claviu. Nových knih s lokací pobočky bylo nakoupeno 70 svazků.

II. UŽIVATELÉ

Městská knihovna	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Počet návštěvníků - celkem	30 053	27 683	27 615	30 154	27 480	48 001
Z toho uživatelé internetu	2 808	1984	2 507	2 677	1 645	920
Počet čtenářů	1285	1295	1 328	1 297	1 276	1460
Z toho do 15 let	386	422	476	463	478	518
% uživatelů z počtu obyv.	16,5 %	16,6%	17%	16,8%	16,6%	19,1
% dětí do 15 let z počtu čtenářů	30%	32,6%	35,8%	35,6%	37,5%	35,5%
Virtuální návštěvy webové stránky	6 544	10 450	7 268	9 197	8 672	8 933
Fyzické návštěvy v %		82,4 %	86,4%	84,6%	83,6%	48,6%
Návštěvníci on-line služeb		17,7 %	13,5%	15,4%	16,4%	51,4%
Návštěvníci internetu - % z fyzických návštěv		8,7%	10,5%	10,5%	7,2%	4,8%
Návštěvníci akcí - % z fyzických návštěv		12,3%	7,2%	9%	10,2%	12,9%
Region						
Návštěvníci neprofi	9 572	11 365	10 689	9 667	10 082	8 941
Čtenáři neprofi	653	645	629	612	597	560
Sumář – návštěvníci celkem	39 625	39 048	38 304	39 821	37 562	56 942
Sumář – čtenáři celkem	1 938	1 940	1 957	1 909	1 873	2 020

- **Vzrostl počet čtenářů i počet návštěvníků, což nás velmi těší. Procento návštěvníků online služeb přesáhlo 50%, což pravděpodobně souvisí s nasazením online katalogu knih – Carmen, možností stáhnout si fond knihovny do tabletu či mobilu a rychlým rozšiřováním využívání těchto virtuálních služeb pravděpodobně především mladší generací čtenářů a uživatelů.**
- Klesá počet uživatelů internetu v knihovně, což souvisí s jeho masivním rozšířením do domácností a škol a přístupem přes veřejné wi-fi sítě.
- **Počet registrovaných čtenářů v městské knihovně se po několika letech zvýšil, přibýlí dětští čtenáři, což nás velice těší. Je to výsledek systematické práce knihovny se školami již od mateřských škol, ale přesto je stále nutné „bojovat“ o dětského čtenáře, o děti zavalené často jednodušší a lákavější**

nabídkou, i když povrchní a nekvalitní. Část registrovaných čtenářů v dětském oddělení zajímá víc internet a hry než knížky.

- **Virtuální** přístupy do knihovny ukazují na nutnost věnovat trvalou pozornost webovým stránkám. Virtuální návštěvy webové stránky a především využívání online katalogu a online služeb jsou důležitým ukazatelem činnosti knihovny. Hledání v online katalogu knihovny se stalo běžným standardem, podporujeme jeho znalost individuálními knihovnicko-informačními lekcemi při zápisu každého čtenáře.
- I v roce 2013 se metodička v rámci regionálních funkcí věnovala doplňování a aktualizací webových stránek obsluhovaných knihoven. Jejich návštěvníci na nich najdou vedle výpůjční doby, služeb, historie či fotografií z akcí také nové knihy, které je možné si v knihovně půjčovat. Metodička se dále snaží umístit odkazy na tyto stránky na weby obcí, linky jsou i na webu mikroregionu. Návštěvnost některých stránek je velice hezká. Viz například: www.knihovnaceskyrudolec.webz.cz/

III. VÝPŮJČKY

	Výpůjčky 2009	Výpůjčky 2010	Výpůjčky 2011	Výpůjčky 2012	Výpůjčky 2013
Výpůjčky Měk	80 883	85 592	83 408	80 087	77 559
Počet výpůjček na 1 obyvatele	10,4	11	10,8	10,4	10,1
Počet výp. na 1 registr. uživatele	62,5	64,4	64,3	62,7	53,1
Náklady na KF v Kč na 1 obyvatele	33,34 Kč	33,18 Kč	34 Kč	34 Kč	37 Kč
Náklady na KF v Kč na 1 výpůjčku	3,21 Kč	4,61 Kč	5,14 Kč	3,42	3,68
Výpůjčky neprofi	21 142	19 195	18 020	15 857	15 001
Výpůjčky celkem – sumář všech základních knihoven	102 025	104 787	101 428	95 944	92 550

- Výpůjčky periodik jsou sledovány a uváděny zvlášť a nepřiřítávají se k výpůjčkám naučné literatury, tvoří 16,8% výpůjček. Prolongace tvoří 33,5% ze všech výpůjček.
- Pracovnice městské knihovny zajišťovaly ve všech odděleních komplexní knihovnické služby: výpůjční, informační, bibliografické, rezervační a reprografické. Knihovní systém Clavius.
- Knihovní systém Clavius mají rovněž obsluhované základní knihovny: Budeč (ukládání KF), Dešná, Třebětice (ukládání KF), Velká Lhota, Volfířov, Písečné, Český Rudolec, Cizkrajov a Staré Hobzí.
- Největší počet z vypůjčených knih tvoří beletrie pro dospělé, procenta výpůjček periodik se výrazně nemění, co je nepříjemné, že klesají výpůjčky naučné literatury (literatura ke studiu - vše je na internetu na webech příslušných škol, čtenář zjistí v katalogu, že knihu nemáme, do knihovny již nepřejde – ztrácí se nám zpětná vazba, co konkrétně našim čtenářům chybí a co by bylo potřeba do fondu doplnit.
- Dostatek prostředků na doplňování novými knihami především v regionálních službách umožňuje dostatečný výběr a nabídku čtenářům na vesnicích, nicméně výpůjčky knih a periodik zde klesají v důsledku úbytku obyvatelstva na venkově a s tím souvisejícími dalšími faktory.

IV. DALŠÍ ÚDAJE

	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Meziknihovní výpůjční služba – z jiných kn.	144	173	143	137	148	140
Výměnné soubory	143/ 7143	145/ 7595	111/ 5746	124/ 6736	106/ 5553 sv.	115/ 5962 sv.
Poradenská činnost - RF	91	184	149	163	85	65
Vzdělávání knihovníků	4	9	3	14	7	9
Kulturní akce na 1000 obyvatel	10,6	9,1	7			
Kulturní akce - Měk	82	71	56	83	97	75
Kulturní akce - neprofi	13	30	29	35	21	20
Kulturní akce - sumář	95	101	85	118	118	95
Plocha kn. pro uživatele - Měk	345	345	345 m2	345 m2	345 m2	350 m2
Plocha kn. pro uživatele - neprofi	759	805	817 m2	805 m2	766 m2	807 m2

Plocha kn. pro uživatele - sumář	1 104	1 150	1 162 m2	1 150 m2	1 111 m2	1 157 m2
----------------------------------	-------	-------	-------------	-------------	-------------	-------------

- **Trvá zájem o vzdělávací akce** – základy ICT (individuální zájemci, přednášky, lekce knihovnicko informační výchovy, virtuální univerzita třetího věku. Pravidelná je spolupráce se školami v místě, knihovna se zapojila do řady celostátních knihovnických i celoměstských kulturních akcí (Březen – měsíc čtenářů, soutěže v dětském oddělení, lekce informatiky (ZŠ, Spec. škola, ISŠTO, SOUZ, Gymnázium) a besedy na nejrůznější témata pro školy (Moje město Dačice, Ilustrace a ilustrátoři aj.), happening DEN PRO KNIHOVNU, Týden knihoven, v letní čítárně se v případě dobrého počasí odehrávají programy pro děti, **autorská čtení** - spisovatelé – J. Hájíček, K. Tučková, L. Lomová, J. Lebeda, I. Březinová, přednášky ...
- **Pobočky (PO):** čtyři pobočky (kromě Chlumce) jsou připojeny na internet a poplatky za toto připojení jsou hrazeny z rozpočtu knihovny, všechny pobočky jsou vybaveny počítačem - Bílkov, D. Němčice, Chlumec, M. Pěčín, V. Pěčín. Nejlepších výsledků dosahuje PO v Bílkově a Velkém Pěčíně.
- **Regionální služby:** uskutečněno 44 metodických návštěv, revize a aktualizace fondů – 3 obecní knihovny, informační lekce, konzultace. Automatizace větších obecních knihoven, doplňování webových stránek vytvářených pomocí šablony.
- **Počet studijních míst** je nízký a je limitován prostorovými omezeními. Počet počítačů pro uživatele: 4 v odd. pro dospělé, 4 v odd. pro děti plus počítače na pobočkách. Na Internet je knihovna připojena pevnou linkou, která vyhovuje a je dostatečně rychlá (radiový spoj). Společná linka s městem.
- **Městská knihovna převážně splňuje standardy knihovnických a informačních služeb** (s výjimkou prostorových možností) a atest pověřené knihovny. Městská knihovna se od roku 2008 účastní projektu Benchmarking.

V. ELEKTRONICKÉ SLUŽBY KNIHOVNY

- Webové stránky městské knihovny včetně online katalogu jsou na doméně knihovny: www.mkdac.cz, aktualizaci stránek zajišťuje ředitelka, část pro obsluhované knihovny metodička. Stránky jsou průběžně aktualizovány. Rozšiřují se služby a prvky webu 2.0. Zakoupením katalogu Carmen jsme nabídli našim čtenářům a uživatelům další možnosti přístupu k fondu.
- Webové stránky obecních knihoven jsou na webu městské knihovny – šablona z knihovny Hradec Králové – domény webk – webz – aktualizuje metodička. Weby jsou zdarma do 500 obyvatel a fungují. Informace o obsluhovaných knihovnách jsou většinou i na webech příslušných obcí.
- Od roku 2009 má knihovna zakoupený modul pro další fond, tzn., že knihovnici z obsluhovaných knihoven si mohou vybírat pouze ve výměnném fondu a nemate je celý fond.

VI – VIII ZAMĚSTNANCI, PŘÍJMY, VÝDAJE

1. Městská Knihovna Dačice hospodařila podle schváleného rozpočtu (příspěvek města – 2.124.000,- Kč, krajská dotace, příspěvky obcí, vlastní příjmy). BYL OPRAVEN SKLAD KNIH A ZASTŘEŠENO SPOJENÍ HLAVNÍ BUDOVY SE SKLADEM.
2. Dotace na regionální funkci knihovny – 315.000,- Kč, grant Česká knihovna – 13.003,- Kč, příspěvky obcí na nákup výměnného fondu – 73.436,- Kč.
3. **Městská knihovna:** ředitelka (Mgr. Zdeňka Chadimová, FF UK Praha, 1 úvazek), oddělení pro dospělé (Marie Pykalová, Střední knihovnická škola Brno, 1 úvazek), oddělení pro děti (Štěpánka Krebsová, SZŠT, 0,625 úvazku). Pobočky MěK v místních částech města Dačice, oddělení pro dospělé (Alena Nováková, 0,575 úvazku) účetní (Miloslava Slavíková, 0,30 úvazku).
Regionální služby:, Miloslava Slavíková, 0,70 úvazku – hrazeno z krajské dotace.
Ostatní: Alena Nováková, 0,125 úvazku redakce webových stránek mikroregionu Dačicko. S novými webovými stránkami mikroregionu byla ukončena smlouva o spolupráci s městem, úvazek byl na žádost ředitelky ponechán v knihovně na jiné činnosti (stahování zvukových knih a údržba slovníků v systému Clavius) – od 1. 1. 2014.
4. Průběžně byla prováděna kontrola čerpání finančních prostředků na jednotlivých položkách rozpočtu a byly koordinovány nákupy v souladu s čerpáním a se stanovenými limity.
5. Knihovna fungovala dvanáctým rokem jako pověřená knihovna pro výkon regionálních funkcí, na výkon této funkce získává důležitou krajskou dotaci.
6. Knihovna má ucelený a funkční systém vnitřních směrnic. Kontroly hospodaření z MěÚ v Dačicích a OSSZ ČR proběhly bez nedostatků.
7. Hospodaření knihovny v roce 2013 skončilo zlepšeným hospodářským výsledkem ve výši 33.421,61 Kč.

V Dačicích 14. února 2014

Mgr. Zdeňka Chadimová, ředitelka

Obrazová příloha – knihovna 2013 – výběr z akcí

Děti jsou v knihovně často

Závěr zimního semestru vu3v

Prohry a vítězství M. Lidinského

Recitační soutěž v knihovně

Výstava Moje příběhy z knih

J. Šidák – současná literatura pro děti a mládež

Tematické kufříky

Ivona Březinová

Noc s Andersenem 	Indie a Srí Lanka
Lucie Lomová 	Pasování druháků na rytíře řádu čtenářského na St. zámku
Den pro knihovnu – happening 	Den pro knihovnu – happening
Spisovatel Jan Lebeda 	Křest Bibliografie Dačicka a Slavonicka
Autorské čtení K. Tučkové 	Autorské čtení J. Hájička

Andělská dílna

Velké společné říjnové čtení –
Speciální škola

Vánoční příběh

Porada knihovníků obecních knihoven

